

Arbeidsliv

Ansatte i offentlig sektor – en oversikt

ELIN KVÆRNØ, ADVOKAT I NTF

Når man benevner ansatte i offentlig sektor menes ansatte i både stat og fylkeskommune. Arbeidsforholdet til ansatte i staten reguleres dels av arbeidsmiljøloven og dels av statsansatteloven, mens arbeidsforholdet til ansatte i fylkeskommunen reguleres fullt ut av arbeidsmiljøloven.

Per i dag er 1 343 tannleger som er ansatt i fylkeskommunen medlemmer i NTF. Mens NTF har 385 medlemmer som jobber i staten. Til sammenligning har NTF 3 582 medlemmer som er selvstendig næringsdrivende.

Arbeidsforholdet til ansatte i staten reguleres dels av arbeidsmiljøloven og dels av statsansatteloven (tidligere tjenestemannsloven).

Helt overordnet kan man si at arbeidsmiljøloven gjelder for statsansatte med unntak av bestemmelser knyttet til innleie av arbeidskraft, midlertidige ansettelser, avslutning av arbeidsforholdet og tvister om arbeidsforholdet. Disse temaene er det gitt egne regler om i statsansatteloven. Det betyr altså at regler om HMS, arbeidstid, rett til permisjon, diskriminering osv. også gjelder for arbeidsforholdet til ansatte i staten. I tillegg inneholder statsansatteloven regler om ansettelsesprosessen, hvilket arbeidsmiljøloven ikke gjør.

Arbeidsforholdet til ansatte i fylkeskommunen er regulert av arbeidsmiljøloven i sin helhet.

Det gjelder egne tariffavtaler for ansatte i staten og for ansatte i fylkeskommunen.

Avgjørelser om ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed, ordensstraff eller forflytting av arbeidstaker i statlig eller kommunal sektor, regnes som enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand. Det innebærer at saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven må følges i slike saker. Fra denne hovedregelen er det imidlertid gjort noen unntak. Forvaltningslovens regler om begrunnelse, klage og omgjøring gjelder ikke for vedtak om ansettelse i staten og kommunene. Forvaltningslovens regler om klage gjelder heller ikke for vedtak om oppsigelse eller avskjed av fylkeskommunalt ansatte.

Offentleglova, som gir allmennheten rett til innsyn i staten og fylkeskommunens dokumenter, inneholder en rekke unntak fra hovedregelen om rett til innsyn. Flere personaldokumenter/opplysninger om ansatte er unntatt etter bestemmelser i offentliglova. I tillegg inneholder forskriften til forvaltningsloven bestemmelser om hva en søker, andre søkere og allmennheten generelt kan be om innsyn i av opplysninger og dokumenter i en rekrutteringsprosess. Merk at lønnsopplysninger for offentlig ansatte i utgangspunktet er offentlige.